

RESURSELE INFORMAȚIONALE ALE BIBLIOTECII: EVALUARE ȘI ANALIZĂ

Angela DRĂGĂNEL
Elena HARCONIȚA

Rezumat: *Articolul propune un cadru metodologic pentru evaluarea și analiza resurselor informaționale ale bibliotecii, cu accent pe utilizarea indicatorilor cantitativi, bibliometrici și calitativi. Pornind de la necesitatea alinierii colecțiilor la necesitățile reale ale comunității și la imperati-vele responsabilității instituționale, sunt examinate conceptele, principiile metodologice și indicatorii utilizați în procesul de evaluare. Analizele efectuate sunt abordate ca instrumente strategice, capabile să ofere date obiective pentru justificarea deciziilor privind dezvoltarea, optimizarea și actualizarea colecțiilor. Articolul subliniază integrarea sistematică a evaluării în managementul colecțiilor, ca premisă a sustenabilității și relevanței bibliotecii în societatea informațională.*

Cuvinte-cheie: *managementul colecțiilor, evaluarea colecțiilor, bibliometrie, indicatori de performanță, bibliotecă, analiză cantitativă, analiză calitativă, impact informațional.*

Abstract: *This article proposes methodological framework for evaluation and analysis of library information resources, emphasizing the integrated use of quantitative, bibliometric and qualitative approaches. Grounded in the need to align library collections with actual community needs and institutional priorities, it explores key concepts, methodological principles and performance indicators that underpin an effective and comprehensive evaluation process. Bibliographic analysis is presented as a contemporary strategic instrument, capable of generating objective data to validate decisions on development, optimization and renewal of collections. This study advocates for systematic integration of evaluation into collection management, as a key condition for ensuring the library's sustainability and continued relevance within the information society.*

Keywords: *collections management, collections evaluation, bibliometrics, performance indicators, library, quantitative analysis, qualitative analysis, informational impact.*

Evaluarea și analiza resurselor informaționale constituie un proces esențial al managementului colecțiilor, orientat spre asigurarea relevanței, actualității și eficienței utilizării acestora în raport cu necesitățile comunității deservite. În contextul creșterii accelerate a producției științifice, al diversificării formatelor documentare și al constrângerilor bugetare, evaluarea a devenit un demers sistematic, integrat în ciclul de viață al colecțiilor și în procesele decizionale instituționale. În absența unei monitorizări continue, colecțiile pot deveni dezechilibrate tematic și lingvistic, pot conserva resurse învechite sau slab utilizate și pot pierde conexiunea cu nevoile reale ale utilizatorilor. Prin urmare, evaluarea se bazează pe următoarele obiective-cheie: *relevanță*: asigurarea faptului că colecția corespunde nevoilor comunității; *calitate și actualitate*: verificarea resurselor actualizate și fiabile; *analiza utilizării*: identificarea lucrărilor cu circulație înaltă și a documentelor subutilizate; *planificare strategică*: informarea bugetării, gestionării spațiului și deciziilor de eliminare a resurselor; *acreditație*: îndeplinirea standardelor stabilite de organisme profesionale externe. Deci, evaluarea nu este un scop în sine, ci un instrument de optimizare a resurselor, serviciilor și de consolidare a impactului social al bibliotecii [1].

Standardele internaționale/naționale fundamentează conceptual acest proces care reprezintă atât o responsabilitate profesională, cât și o obligație instituțională, realizată în conformitate cu principiile, criteriile și procedurile de apreciere a performanței [3; 4; 5;]. Conform SM ISO 11620:2024, evaluarea reprezintă „procesul de estimare a eficacității, eficienței, utilității și caracterului adecvat al unui serviciu sau facilități”, definiție aplicabilă și resurselor informaționale [4]. În acest sens, analiza vizează calitatea, actualitatea, relevanța, accesibilitatea și gradul de utilizare a colecțiilor, corelate cu misiunea bibliotecii și profilul comunității.

Pentru a fi relevantă și credibilă, evaluarea trebuie să respecte câteva principii metodologice fundamentale: *orientarea spre utilizator* – raportarea permanentă la necesitățile reale și potențiale ale comunității:

- *Obiectivitatea* – combinarea datelor cantitative cu analiza calitativă;
- *Continuitatea* – monitorizarea evoluției colecțiilor în timp;
- *Transparența* – utilizarea rezultatelor în procesul decizional;
- *Flexibilitatea metodologică* – adaptarea metodelor la dimensiunea și specificul bibliotecii.

Aceste principii se regăsesc și în *Regulamentul pentru evaluarea bibliotecilor publice*, care definește evaluarea ca proces responsabil, obiectiv, integru, bazat pe indicatori măsurabili și pe documentarea rezultatelor. Evaluarea și analiza vizează calitatea și actualitatea resurselor, nivelul de utilizare a documentelor, „echilibrul tematic și lingvistic al colecțiilor”, precum și existența unor lacune informaționale semnificative. Astfel, indicatorii privind colecțiile sunt analizați în corelație cu indicatorii de utilizare, accesibilitate și impact comunitar, evaluarea nefiind limitată la dimensiunea cantitativă a colecției, ci extinsă asupra relevanței și eficienței acesteia [10].

Prima din cele două abordări principale pentru evaluarea colecțiilor analizează conținutul colecției din punct de vedere cantitativ și calitativ, se concentrează pe starea colecției de bază, iar a doua abordare, centrată pe utilizare/utilizator se concentrează pe modul în care sunt utilizate materialele și de către cine. Ambele metode de evaluare sunt esențiale pentru conturarea unei colecții solide și relevante.

Datele colectate determină cerințele bugetare, precum și măsura în care colecțiile bibliotecii satisfac nevoile utilizatorilor și nevoile instituției. Atât cantitatea, cât și calitatea colecției unei biblioteci depind aproape în întregime de politica și programul de achiziții, de procedurile aplicate, de metodele sale de selecție [9].

Evaluarea colecțiilor se desfășoară etapizat: definirea scopului, a obiectivelor și a contextului analizei, determinarea *motivului* pentru care se face evaluarea; *selectarea metodelor*: instru-

mente calitative sau cantitative adecvate; *examinarea profilului comunității, colectarea și prelucrarea datelor relevante; analiza și interpretarea rezultatelor, formularea recomandărilor manageriale, evidențierea lacunelor și a punctelor forte, elaborarea planului de acțiune*. La toate etapele trebuie respectată acuratețea datelor, consumarea intensă a timpului și a resurselor [1; 7; 14].

Metodologic, aceasta presupune utilizarea complementară a *tehnichilor cantitative și calitative*, centrate fie pe colecție, fie pe utilizator. Tehnicile centrate pe colecție analizează dimensiunea, structura, vechimea și profunzimea fondului, în timp ce tehnicile centrate pe utilizator evidențiază modul de utilizare și eficacitatea resurselor în raport cu cererea informațională. Evaluarea colecțiilor este cu atât mai precisă și mai relevantă, cu cât combină mai eficient aceste două perspective [8; 9; 12].

Evaluarea cantitativă include analiza colecției în baza *indicatorilor statistici*: dimensiunea totală a colecției, pe tipuri de documente, domenii (conform CZU), numărul de titluri versus numărul de exemplare, structura colecției (%) (cărți, reviste, resurse electronice, baze de date), rata de creștere anuală (achiziții, casări), gradul de actualitate, vechimea medie a publicațiilor pe domenii, % publicațiilor editate în ultimii 5 ani, alocările bugetare și costul utilizării pentru resursele electronice (în cazul abonamentelor). La *indicatorii de utilizare* se referă rata de utilizare a colecției, rata de circulație, utilizarea resurselor electronice (numărul de descărcări ale full-textelor, numărul de sesiuni, costul pentru utilizare), documentele nesolicitate. *Indicatorii financiari* reiterează bugetul pentru achiziții, cheltuielile pentru achiziții per utilizator, raport de investiții pentru utilizare [3].

Un rol important în evaluarea și analiza colecțiilor îl au indicatorii de performanță „expresie (numerică, simbolică sau verbală) folosită pentru a caracteriza activitățile (evenimente, obiective, persoane) în termeni calitativi și cantitativi pentru a determina valoarea lor, însoțită de metoda de calculare asociată” [4].

În anul 2024 în Republica Moldova a fost aprobat SM ISO 11620:2024. *Informare și documentare. Indicatori de performanță pentru biblioteci*, care include modificări semnificative față de

ediția anterioară (2016). Cele 6 compartimente au o structură mai clară din punct de vedere metodologic, o organizare sistemică, fiind extinsă terminologia până la 85 de indicatori; sunt definiți indicatorii privind serviciile digitale, indicatorii legați de formare, conștientizare, rezultate calitative și impact. Toți indicatorii sunt grupați în 4 categorii mari: *resurse*, *acces și infrastructură* (dezvoltarea colecțiilor, accesul la resurse electronice, infrastructura fizică și digitală, personalul); *utilizare* (împrumuturi, utilizarea resurselor electronice, frecvența vizitelor, participarea la activități); *eficiență* (costul pentru utilizare, productivitatea personalului, costuri raportate la servicii); *potențial și dezvoltare* (investiții în dezvoltare, formare profesională, inovație și modernizare). Comparativ cu ediția anterioară, indicatorii sunt grupați tematic cu accent pe resurse digitale, servicii electronice, dezvoltare și sustenabilitate, fiind evidențiată disponibilitatea serviciilor online 24/7, gradul de utilizare a colecțiilor digitale, nivelul satisfacției utilizatorilor (evaluare structurată pe servicii fizice + digitale), timpul de răspuns la solicitări digitale (promptitudinea serviciilor online). Compartimentul 6 este construit pe baza logicii: *Input* → *Proces* → *Output* → *Outcome/Potențial*, unde: *Input* = resurse (colecții, personal, buget), *Output* = utilizare (împrumuturi, accesări), *Eficiență* = raport resurse/rezultate, *Potențial* = capacitate de dezvoltare și inovare. Standardul din 2024 este aliniat la conceptele de performanță și la obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD), la experiența utilizatorului [4].

O altă metodă strategică pentru evoluarea și evaluarea colecțiilor bibliotecare este analiza bibliometrică, care oferă date cuantificabile clare privind perfecționarea achizițiilor și organizarea colecțiilor din perspectiva cercetării structurii fluxului documentar: tematică, tipologică, editorială, geografică, lingvistică. Bibliometria este folosită pentru a identifica nucleul colecției, a studia eficiența serviciilor de informare și serviciilor biblioteconomice, a evalua obsolescența („îmbătrânirea”) documentelor, a determina valoarea informațională a publicațiilor periodice, a identifica domeniile tematice prioritare în publicațiile profesionale [12]. Analiza bibliometrică facilitează identificarea do-

meniilor emergente, a tendințelor tematice și a surselor cu impact semnificativ. Corelarea acestor date cu statisticile de utilizare permite identificarea resurselor suprautilizate, subutilizate sau depășite, sprijinind atât consolidarea nucleului valoros al colecției, cât și procesul de deselectare.

Astfel, aplicarea indicatorilor de performanță și bibliometrici permit calcularea disponibilității titlurilor solicitate, ponderea titlurilor respinse, numărul de împrumuturi pe cap de locuitor, identificarea tendințelor de consum informațional, identificarea dezechilibrelor tematice și lingvistice, a compartimentelor subutilizate și a necesităților de completare sau deselectare în baza procentului documentelor neutilizate sau ponderea titlurilor solicitate.

În mediul digital, *indicatorii alternativi (altmetrics)* completează evaluarea tradițională, oferind informații despre vizibilitatea și diseminarea publicațiilor în spațiul online, în rețele sociale, platforme de referințe bibliografice, mass-media. Acești indicatori sprijină justificarea investițiilor în resurse electronice și analiza raportului cost-beneficiu. *Altmetrics* permite autorilor să vadă impactul publicației lor (articol, carte) prin monitorizarea referințelor nu doar din reviste științifice, ci și din rețelele sociale, ziare ș.a. Aceste date sunt aplicate pentru a măsura utilizarea și a atribui o valoare resurselor electronice [12].

Analiza calitativă folosește metode și instrumente precum: sondajele și chestionarele privind satisfacția utilizatorilor (percepția utilității colecțiilor, gradul de satisfacție, influența asupra activității profesionale sau academice); interviuri (aprofundarea modului în care colecțiile sprijină cercetarea; identificarea nevoilor informaționale emergente); focus-grupuri (evaluarea relevanței colecțiilor; identificarea lacunelor tematice); studiul de caz (analiza impactului colecțiilor asupra unor proiecte de cercetare; contribuția la elaborarea tezelor sau articolelor științifice) [5].

Analiza comparativă cu bibliografii de referințe și biblioteci similare, evaluarea de către experți (bibliotecari, utilizatori), auditul colecțiilor (inventariere, uzură, redundanță), observația directă la raft evidențiază nivelul de solicitare sub aspect tipologic, tematic, cronologic sau lingvistic, iar analiza solicitărilor și

a împrumutului interbibliotecar oferă indicii privind dinamica utilizării și eventualele lacune informaționale.

Interpretarea tuturor indicatorilor enunțați permite conturarea profilului colecției, crearea premiselor pentru o planificare coerentă în dezvoltarea acesteia, fundamentarea deciziilor de dezvoltare, conservare, casare și optimizare a colecțiilor, contribuind la utilizarea eficientă a resurselor financiare și umane. În ansamblu, combinarea acestor dimensiuni asigură o imagine complexă asupra stării și performanței colecției, permițând atât măsurarea parametrilor obiectivi, cât și interpretarea lor în raport cu specificul comunității și cu misiunea instituțională.

Evoluțiile recente din sfera comunicării științifice și dezvoltarea instrumentelor digitale de analiză a datelor au condus la extinderea metodelor utilizate în evaluarea colecțiilor. În acest context, abordările tradiționale sunt completate de metode avansate, capabile să ofere o perspectivă mai fină asupra impactului, vizibilității și relevanței resurselor informaționale. În astfel de demersuri sunt analizate următoarele resurse electronice: baze de date, e-books, e-journals, repozitorii instituționale, audiovizuale și multimedia, resurse din acces deschis (Open Access). Acestea sunt evaluate după următoarele criterii: relevanța tematică, actualitatea informației, calitatea științifică (autori, edituri, factori de impact), gradul de utilizare (statistici de acces), accesibilitatea (format, licențe, acces la distanță), raport cost-beneficiu.

În contextul celor expuse, propunem un tabel al indicatorilor de performanță și bibliometrici, care poate fi utilizat în rapoarte anuale, studii analitice sau documente strategice. Indicatorii pot fi calculați *la nivel instituțional, rețea raională/municipală (ori parțial), rețea departamentală, la nivel de sistem național*, facilitând comparațiile și analiza evolutivă. Datele pot fi extrase din statisticile interne, cataloagele electronice, registrele de evidență, rapoartele anuale. Interpretarea indicatorilor poate fi corelată cu specificul local (urban/rural), profilul demografic al utilizatorilor și resursele financiare disponibile. În contextul aplicării Regulamentului privind evaluarea bibliotecilor publice, analiza acestor indicatori contribuie direct la stabilirea nivelului instituțional de

performanță, în special în ceea ce privește dezvoltarea și relevanța colecțiilor, utilizarea eficientă a resurselor și capacitatea bibliotecii de a răspunde adecvat nevoilor comunității [8].

Tabelul nr. 1. Indicatori de performanță și bibliometrici pentru evaluarea și analiza colecțiilor

Nr. d/r	Denumirea indicatorului	Formula de calcul	Scopul
I.	<i>Dimensiunea și dezvoltarea colecțiilor</i>		
1.1.	Indicele mediu de înnoire a colecției/proporția documentelor achiziționate recent (ultimul an sau 3-5 ani) din totalul colecției	Numărul unităților achiziționate/ Numărul unităților materiale din colecție	Evaluează capacitatea bibliotecii de a-și menține colecțiile la zi și relevante pentru utilizatori
1.2.	Colecții de documente per capita	Totalul unităților de bibliotecă/populația deservită	Evaluarea gradului de asigurare documentară a populației deservite și a capacității bibliotecii de a răspunde nevoilor informaționale ale comunității
1.3.	Rata de casare/actualizare	Documente eliminate/total colecție $\times 100$	Evaluarea procesului de reînnoire calitativă a colecției prin eliminarea documentelor uzate, depășite sau irelevante
1.4.	Proporția documentelor recente (≤ 5 ani)	Documente ≤ 5 ani/total colecție $\times 100$	Măsurarea gradului de actualitate informațională a colecției

**COLECȚIILE DE BIBLIOTECĂ –
BAZĂ PENTRU EDIFICAREA COMUNITĂȚII DURABILE**

1.5.	Ponderea colecțiilor în limba română și limbile minorităților	Unități pe limbă/ total colecție $\times 100$	Evaluarea echilibrului lingvistic al colecției și a gradului de reflectare a diversității culturale a comunității
II.	<i>Acces și utilizarea colecțiilor</i>		
2. 1.	Rata de circulație	Numărul de împrumuturi înregistrate din colecția examinată/ Numărul total de documente din colecția examinată	Măsoară calitatea și randamentul colecției, corespunderea colecției necesităților comunității deservite Poate fi aplicat pentru colecțiile speciale, domenii tematice, filiale sau noile achiziții
2. 2.	Circulația documentelor în limba română pe o anumită perioadă	Nr. total de utilizări/ Nr. total de titluri $\times 100$	Reflectă preferințele lingvistice ale utilizatorilor
2. 3.	Rata de utilizare a colecției active	Documente împrumutate cel puțin o dată/total colecție $\times 100$	Evaluarea proporției documentelor care participă efectiv la circuitul informațional, indicând diversitatea și calitatea fondului
2.4.	Gradul de utilizare a colecțiilor digitale	Accesări/populația deservită	Evaluarea nivelului de acces și interes pentru resursele electronice în raport cu comunitatea deservită
2. 5.	Cost per utilizare (resurse electronice)	Cost total abonamente/nr. utilizări	Determinarea eficienței economice a investițiilor în resurse electronice

III.		Relevanță și adecvare	
3. 1.	Gradul de acoperire a domeniilor prioritare	Domenii reprezentate/ domenii identificate în politica de dezvoltare $\times 100$	Evaluarea colecției privind prioritățile educaționale, culturale și socioeconomice ale comunității
3. 2.	Solicitări nesatisfăcute (%)	Cereri neacoperite/ total solicitări $\times 100$	Identificarea lacunelor informaționale din colecție
3. 3.	Nivelul de satisfacție privind colecțiile	Scor mediu chestionar utilizatori	Evaluarea percepției utilizatorilor asupra relevanței, actualității și diversității colecției
3. 4.	Proporția colecțiilor pentru copii și tineri	Unități copii/total colecție $\times 100$	Determinarea gradului de adecvare a colecției la nevoile segmentului tânăr al comunității
3. 5.	Accesibilitatea colecțiilor pentru grupuri vulnerabile	Nr. resurse adaptate/ total colecție $\times 100$	Evaluarea gradului de incluziune și acces echitabil la informație

SM ISO 16439:2018 oferă un cadru metodologic pentru evaluarea impactului bibliotecilor asupra utilizatorilor și societății, depășind perspectiva tradițională centrată pe indicatori cantitativi și orientând analiza spre efecte, schimbări și valoare adăugată [5].

În evaluarea colecțiilor, indicatorii de impact social și cultural includ gradul de acces echitabil la resurse, nivelul incluziunii informaționale, dezvoltarea competențelor civice și creșterea participării culturale. Instrumentele utilizate pentru măsurarea impactului includ scale de autoevaluare, evaluarea progresului competențelor și analiza comparativă înainte/după utilizarea colecțiilor. În așa fel, impactul colecțiilor nu se măsoară doar prin nivelul de utilizare, ci și prin schimbările generate în cunoștințe, competențe și valoare socială [5]. Evaluarea impactului devine

astfel un instrument strategic pentru fundamentarea deciziilor de achiziție, optimizarea resurselor, justificarea finanțării și demonstrarea valorii sociale și academice a bibliotecii.

Un rol esențial îl are Carta colecțiilor, definită ca „document de bază al unei biblioteci privind planificarea dezvoltării pe o perioadă determinată de timp” [9]. Acesta reflectă nivelul de dezvoltare, profunzimea și punctele forte ale colecțiilor pe domenii, utilizând coduri standardizate pentru niveluri și limbi. Elaborată, de regulă, pentru o perioadă de aproximativ cinci ani, Carta colecțiilor facilitează planificarea coerentă a dezvoltării, justificarea alocării resurselor și comunicarea internă și externă a priorităților instituționale.

În ansamblu, evaluarea resurselor informaționale este un proces continuu și multidimensional, orientat spre performanță și responsabilitate instituțională.

În concluzie menționăm că tendințele actuale evidențiază o deplasare a accentului de la simpla măsurare a volumului colecțiilor către evaluarea impactului bibliotecii asupra comunității. Evaluarea unei colecții poate fi definită ca procesul de identificare și analiză a punctelor forte și a vulnerabilităților acesteia, prin aplicarea tehnicilor și metodelor capabile să producă rezultate valide și fiabile, raportate la parametrii stabiliți în politica de dezvoltare a colecțiilor. Această abordare asigură coerența dintre obiectivele strategice, profilul comunității și structura fondului documentar [6].

Evaluarea și analiza resurselor informaționale reprezintă un proces continuu de reflecție profesională și decizie strategică. Printr-o abordare metodologică riguroasă, orientată spre utilizator și fundamentată pe indicatori relevanți, biblioteca își consolidează rolul de instituție adaptabilă și responsabilă, capabilă să transforme datele și observațiile profesionale în politici și acțiuni manageriale argumentate. Dacă biblioteca este considerată un organism viu al comunității, evaluarea colecțiilor constituie mecanismul de autoreglare care îi asigură echilibrul, vitalitatea și evoluția durabilă.

Referințe bibliografice

1. COLLANGES, Philippe; Marie KONTOGOM et Bertille LAMBERT. *Développement et Evaluation des collections dans les bibliothèques publiques : quelles pratiques et quels enjeux?* Disponibil: <https://www.enssib.fr/bibliotheque-numerique/documents/713-developpement-et-evaluation-des-collections-dans-les-bibliotheques-publiques.pdf> [accesat 2026-01-30].
2. *Dicționar de biblioteconomie și științe ale informării*. Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice, 2014. 536 p. ISBN 978-9975-4094-8-3.
3. INSTITUTUL DE STANDARTIZARE DIN MOLDOVA (ISM). SM ISO 2789:2024, *Informare și Documentare. Statistici internaționale de bibliotecă*. Aprobato: 2024-03-14. Ed. oficială (în limba engleză). Chișinău, 2024. 117 p.
4. INSTITUTUL DE STANDARDIZARE DIN MOLDOVA (ISM). SM ISO 11620:2024, *Informare și documentare. Indicatori de performanță pentru biblioteci*, Adoptat: 2024-03-01. Ed. oficială (în limba engleză). Chișinău, 2024. 135 p.
5. INSTITUTUL DE STANDARDIZARE DIN MOLDOVA (ISM). SM ISO 16439:2018, *Informare și documentare. Metode și proceduri pentru evaluarea impactului bibliotecilor*. Adoptat: 2018-07-31. Ed. oficială. Chișinău, 2018. 70 p.
6. INTERNATIONAL FEDERATION OF LIBRARY ASSOCIATIONS AND INSTITUTIONS (IFLA). The IFLA-UNESCO Public Library Manifesto 2022 Toolkit. Disponibil: <https://www.ifla.org/g/public-libraries/public-library-manifesto-toolkit/> [accesat 2026-01-30].
7. MAZENS, Sophie; Sylvie BONNEL et Ewa NIESZKOWSKA-SERLAN. *L'évaluation des collections: conséquences au service commun de la documentation de l'université Paris-Est Créteil Val-de-Marne*. Disponibil: <https://www.enssib.fr/bibliotheque-numerique/documents/48504-l-evaluation-des-collections.pdf> [accesat 2026-01-30].
8. RĂDULECU, Romana-Anca. *Abordări teoretice privind instrumentele bibliometrice*. Disponibil: https://www.uaiasi.ro/biblioteca/documente/ro/studii-biblioteconomie/Radulescu_Abordari-teoretice.pdf [accesat 2026-01-30].

9. REGNEALĂ, Mircea. Colecțiile de bibliotecă. In: *Tratat de biblioteconomie*. Vol. 2. București: ABR, 2014, pp. 17-247. ISBN 978-606-93535-9-2.
10. Regulament privind evaluarea bibliotecilor publice. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2020, nr. 272-277, art. 887. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148599&lang=ro [accesat 2026-01-30].
11. Regulament privind gestionarea colecțiilor de bibliotecă. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2022, nr. 394-400, art. 1377. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134445&lang=ro [accesat 2026-23-01].
12. ȚURCAN, Nelly. *Explorarea metodelor de cercetare în Biblioteconomie și Știința Informării*. Chișinău: Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, 2021. 586 p. ISBN 978-9975-3505-4-9. Disponibil: <https://hapes.hasdeu.md/handle/123456789/333> [accesat 2026-01-30].
13. ГАДЖИЕВА, Айгюн и Кызы ЗАХИД. *Формирование фонда: сравнительный библиометрический анализ*. Disponibil: <https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-fonda-sravnitelnyy-bibliometricheskiy-analiz/viewer> [accesat 2026-02-09].
14. СОНИНА, Наталья Евгеньевна. *Анализ книжного фонда как один из важнейших факторов формирования фонда для детей и подростков: по результатам мониторинга отчетов детских библиотек области*. Disponibil: https://ngounb.ru/wp-content/uploads/2021/04/17_4doc6.pdf [accesat 2026-02-09].